

Spaceship Earth

Sebastiaan Kemner, *trombone*
Andrea Vasi, *piano*
Trevor Grahl, (*live*) *electronica*

O frondens Virga (ca. 1140)
Hildegard von Bingen (1098-1179)
transcr. S. Kemner

Nocturne op. 9 nr. 2 in Es (1831)
Frédéric Chopin (1810-1849)

The glorious, golden hole (2024)
Trevor Grahl (*1984)

Liggend op het gras, turend in de duisternis, zien we dezelfde maan als de mensen in Rusland en Japan. Dromen over planeten en sterren die lichtjaren ver door de ruimte snellen, hebben het vermogen de mensheid te verbinden. In een gepolariseerde wereld, waarin grenzen en verschillen steeds meer worden benadrukt, lijkt een gezamenlijke alliantie tussen mensen uit diverse landen met velerlei achtergronden verder weg dan ooit. De enige plek waar kibbelende naties de strijdbijl begraven en warempel samenwerken aan een betere toekomst is letterlijk niet van deze wereld: in de ruimte. Astronauten beschrijven het zien van de aarde vanuit de ruimte als lifechanging: zo klein en kwetsbaar, met een mensheid die volledig op elkaar aangewezen en met elkaar verbonden is, net als de bemanning van een ruimteschip. De ruimte is een plaats van perspectief, samenwerking, vriendschap... het is ook de inspiratie voor ons nieuwe concertprogramma – een avond van stargazing en muzikale ontdekkingen. Dit project brengt een creatieve en diverse groep makers bij elkaar die in ieder geval één ding met

elkaar gemeen hebben: ze reizen door de ruimte met een duizelingwekkende snelheid van meer dan 100.000 km/u op het ruimteschip genaamd aarde.

Visioenen van het universum

In de twaalfde eeuw schreef Hildegard von Bingen vele verhandelingen, o.a. over plantkunde, theologie, medische wetenschap en fysica, maar ook een aantal eigenaardige teksten over de vorm en aard van het universum. Hildegard had visioenen waarin ze de vorm van het heelal waarnam (blijkbaar die van een vagina!), evenals brandende stormen aan de randen van het universum. Ze beschrijft ook hoe de bewegende hemellichamen fantastische geluiden maken. Hildegard schreef ook muziek – de meeste van haar composities zijn onderdeel van de *Symphonia armoniae celestium revelationum*, waarin ze verschillende stukken heeft gerangschikt naar haar eigen visioenen over de structuur van het universum, de hemel, en een God omgeven door engelenkoren.

Hildegard's muziek verbaast en inspireert nog steeds, bijna 900 jaar nadat deze is geschreven.

Wegdromen

De nachtelijke hemel heeft vele kunstenaars over de hele wereld geïnspireerd: van Vincent van Gogh tot William Turner, van Benjamin Britten tot Frédéric Chopin. Ondanks dat hij niet de uitvinder was van het muzikale genre, werd Chopin wel verreweg de beroemdste schrijver ervan: de Nocturne. Het romantische, lyrische en melancholische karakter van deze muzikale parels nodigt het publiek uit weg te dromen diep in de nachtelijke sterrenhemel.

Kosmische dans

9 juni 2023: voor het eerst vinden wetenschappers sterke aanwijzingen voor het bestaan van zwaartekrachtsgolven van een ultra-lage frequentie, golven door tijd en ruimte! Deze ontdekking zorgt voor de nodige commotie onder astronomen, maar ook voor een vonk van inspiratie bij componist Trevor Grahl. De golven zijn waarschijnlijk het gevolg van een kosmisch drama dat zich lang geleden voltrok: twee superzware zwarte gaten draaiden om elkaar heen in een dodelijke dans tijdens de botsing en samensmelting van twee sterrenstelsels. Omdat dit allemaal miljarden lichtjaren ver van de aarde plaats had, horen we nu pas de oude geluiden van het kosmische koor dat dit verhaal vertelt – de rimpelingen die we nu kunnen waarnemen.

Grahl, zelf enthousiast amateur astronoom, ziet deze kosmische dans als een dramatische gebeurtenis die ons aardse bestaan in perspectief plaatst. In *The glorious, golden hole* kan

Grahl zijn liefde voor astronomie en voor muziek met elkaar verbinden. Naast de grote variëteit aan klankkleuren die piano en trombone samen kunnen voortbrengen, heeft Grahl er ook voor gekozen om elektronische geluiden toe te voegen aan zijn compositie. Hij heeft een rijk elektronisch klankveld gecomponeerd waarin o.a. geluiden van de European Space Agency en de Voyager ruimtesondes worden gebruikt.

In 1977 werden twee ruimtesondes gelanceerd (Voyager 1 en Voyager 2) met grammofoonplaten aan boord: de Voyager Golden Records. Op deze platen staan geluiden die de diversiteit van onze planeet moeten omvatten. Denk hierbij aan de wind, donder, vogels, walvissen, menselijke voetstappen, begroetingen in 55 talen, maar ook muziek van Bach, Stravinsky en Chuck Berry. Verschillende fragmenten van deze opnames komen terug in Grahl's compositie – een ultieme demonstratie van de eendracht van ruimteschip aarde.